

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צה.

עין משפט נר מצוה

מח א ב מיי פ"ח מהל'
מחלות אסורות הל'
י יכ סמנ לזין קמנ
טוש"ע י"ד ס"י ס"ק סע"ק
ז:
מ"ג א ג"י ש"ס הלכה ז'
סמנ ש"ס טוש"ע י"ד
ס"י ק"י סע"ק ג'
ג ד מיי פ"ט מהלכות
פסולי המוקדשין הל'
ד:

לענין רש"י
מיישיל"ת [מיישיל"ת ש.].
אטלידים.

רבינו גרשום (המשך)

המקור ליה מיה יתיב לך
הא אבישוא. אי ישראל
יהב ליה מותר ואי עובד
כוכבים יתיב ליה אסור:
ובנמצא הלך אחר הרוב
לכומר אע"ג דנתעלם מן
העין: ת"ש מצא בה בשר
הקנין: בעיר מצא הלך
אחר הרוב טבחים לכומר
אחר דרוב טבחים ישר'
מותר ואי מבושל הלך
אחר רוב אוכלי בשר
לכומר ואם אומרת העולם
רוב אוכלי בשר הן אסור
והא הכא חזינן אם ח"י הוא
הלך אחר רוב הטבחים
וע"פ שנתעלם מן העין.
וכי תימא הכא נמי בנמצא
ביד עובד כוכבים הדין
אחר רוב טבחים אי"כ
למה אוליג' אחר רוב
אוכלי בשר נחייזו אי עובד
כוכבים נקט ליה אי
הלך אחר רוב לכומר
אי עובד כוכבים נקט ליה
טרפה ואי ישראל נקט
למה כשרה. בעומד ורואה
לכומר לעולם אימא לך
שכיון שנתעלם מן
העין אסור ואי פרטת והא
קא חזינן הכא מצא בה
בשר הלך אחר רוב טבחים
ורוב טבחי ישראל ומותר
בעומד ורואהו משעה
שניטל הכשר מן מקולין
עד שעה שופל. ת"ש נמצא
בגבולין איברין כו'. הכא
ליה הוי נבלות דרודאי
שלימים הוי נאכלין בכל
העיר. נמצא בגבולין
איברין נבלות דרודאי אם
הוי נבלות לא הוי
שלימות אלא רודאי נבלות
הן והויטלום לאשפה
חתיכות מותרות דרודאי
כשרות הוי ונפלו לאחר
מכאן דאם לא הוי כשרות
לא הוי החכות מ"מ חזינן
הא מצא בגבולין חתיכות
מותרות אע"ג דנתעלם מן
העין: מידי הוא טעמא
אלא לרב. לכומר בחלת
ההלכה הא איתמר עלה רב
אמר מותרת לכומר עלה
דרב דמותרת משום נבלה
דיניה מטמאה במשא
אבל אסורה באכילה כיון
דנתעלם מן העין: והא
דרב לא בפירוש איתמר.
לכומר מה דאמר רב אסור
כיון דנתעלם מן העין
אסור לא בפירוש איתמר.
מעברא דאיטטיא נהר:
מחלל יושא לכומר ורוחץ
במים ראש של בהמה.

אי הווס פייסמ מינאי. אם היית שלם עמי. שונאים היו זה לזה:
דעבדי אסמול. ששחטתי אתמול: **שעשה שלא כהוגן.** שמכר טרפה
לעובד כוכבים למוכרה במקולין והטעה את חבירו ולקח מן העובד
כוכבים: **אנו נאסור.** בתמיה מליקה זכר היום מן העובד כוכבים
במקולין הואיל ורוב טבחי ישראל:
מקולין. מיישיל"ת: **מקולין וטבחי**
ישראל. כלומר מקולין העומדין צעיר
וטבחי ישראל מתעסקין בהם: **זכר**
הנמלא זיד עובד כוכבים. שם שלוקחו
מן הטבחים להשתכר זו דהוא ודאי
לא שחטה: **מוסר.** דבמר רוב טבחים
אוליג' ולטרפה ליכא למיחש דאם איתא
דאיכא טרפה לא הוה מזיזין ליה כדי
למוכרה במקולין: **דאיכוון לטעוריה**
לחבירה. ושקר דבר: **אנו נאסור.**
היום את המקולין שצעיר וליקה זכר
מן העובד כוכבים אף היום מותרים
הואיל ולא הכריזו: ומקשינן **עמא**
דלעגוריה הא. אמת דכריזי נאסקין
והמניח כו' וכוון דבזחוק היתר הן
משום חד עובד כוכבים מי מתסקרי
כולהו: **דאיסתוק איסורא.** לטרפה
זה לא מזהר זה שחרי מוכרה לעובד
כוכבים ויש לחוש שמכר הימנה לעובדי
כוכבים הרבה: **שנתעלם מן העין.**
שחיה שעה אחת שלא ראהו ואפילו
היה מונח על שלחנו: **אסור.** שמה
נתחף צנבלה: **נמלא זיד עובד כוכבים**
שאני. שהיתה בחזקת המשתמרה והוא
לא שחטה וטרפה לא מכרו לו למוכרה
כאן אבל זכר זכר המונח שמה עורבים
חלפוהו: **ספקו אסור.** דנפקא לן מקראי
פרכי דמלא דיומא (דף פד: ו) ופ"ק
דמכורות (דף טו.) כל קצוב כמחלה
על מחלה דמי חיה מן הקצוב לקח אבל
נמלא דניד הלך אחר הכא דהשתא
לאו קצוב הוא: **מלא כה צבור.** משנה
היא ו צטורות עיר שישאל וטבחי
כוכבים דרין זה: הלך אחר רוב
טבחים. אם רובן ישראל כשר: **ואם**
מבושל. אע"פ שהטבחים רובן ישראל
אחר רוב אוכלי בשר שצעיר אזליג'
דמבושל לאו מטבחים נפל ואפילו רוב
טבחים ישראל אסור דשמה עובד
כוכבים בשל: **אי עובד כוכבים נקט**
ליה. אסור דבסתמא הוא בשל אלא
ודאי צנבלה מוטל לרין קאמר וקאמר

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר רב וכו'
מרוצה דלעמא ותלפיה
ואפילו בבהמה שלימה
ומותרת בעלמא הוא הדין
והשאר נמחק: (ג) ה"ה
הכל וכו' ישייט סיפא וכו'
ועכשיו דרבינו יעקב:

מוסף רש"י

בשר כיון שנתעלם מן
העין אסור. ואפילו תלוי
כיוצא בזה ישראל (ב"ב)
(ח) שמה נתחף צנבלה
(י"ב) וליקה מצאת
מזון. נמקו הקצובים
(כחובות ט.) כיון שהמת
(פסחים ט.) ספקו אסור.
דכל קצוב שנטלו ממקו
קצוב. אין הולטין זו
אחר הרוב, אלא הרי
הוא כמחלה על מחלה
וספק איסורא לחומר
(פסחים ט.) וכוון שלקחו
ממקו הקצובים מתוקן
לה מחלה על מחלה
(נדה י"ח.) ובנמצא. שכל
הנמלא בקצוב בין החיות
(פסחים ט.) שמה הנמלא
כשוק ולא ידעין מאיזה
פירש (מכורות ט.) דהיה
ליה מופשט מן ה"ל ולא
לקחו ממקו הקצובים
(נדה ט.) הלך אחר
הרוב. ומותר לכל דבר
מרוצה פירש (דיון
דפירש אין כלן מותר קצוב
(פסחים ט.) הואיל והכא
לפניו לא נמקו קצובים
לקחה וכבר פירשה על ידי
אחר וכל דפירש מרוצה
פירש (מכורות ט.).

רבינו גרשום

אי היה פייסת מינאי
לכומר אף הוה עבדה ליה
כיון פנשה: מפני שיהיה
זה שעשה שלא כהוגן.
לכומר שמכר בשוק טרפה
במקום שמוכרין כשרה
אנו נאסור כל המקולין
אע"ג דטבחי ישראל כו'
שמצא ביד אי"י הוא אסור
שמכרו לו טרפה: הא
לאו הכי אסור כלומר
היבא דאיכא טרפה אחת
במקולין בשר שנמצא ביד
אי"י דאיכא לכומר דאוחת
טרפה מכרו לו והתניא רבי
אומר בשרי כו' שני
התם דאיתחזק איסורא
לכומר כי איתחזק טרפה
במקולין לא אמרי' בשר
שנמצא ביד עובד כוכבים
מותר: מיתבי ר' אומר
מקולין וטבחי ישראל כו'
לכומר והא הכא דנתעלם
מן העין ומותר: נמצא ביד
עובד כוכבים שאני. לכומר

אנו נאסור את כל המקולין. מקולין הם אותם עובדי כוכבים
שלוקחין זכר מן הטבח להשתכר זו וקאמר דלין לנו לאסור
מליקה זכר היום משאר מקולין ולחוש שכמו שמכרה לזה טרפה
למוכרה במקולין אע"פ שלא הכריזו כן מוכר לאחרים המוכרים במקולין
או כמו שמכר זה הטבח טרפה כמו
כן עשו שאר טבחים זה אין לחוש ושרו
שאר מקולין הואיל ורוב טבחי ישראל
לזד מההוא עובד כוכבים דזכנה
מיניה: **רבי אעמיה דאמר מקולין**
וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד
כוכבים מותר. ולא חיישינן שמא יביא
עובד כוכבים מנבלה שצניחו למכור
במקולין או אם מכר אחד מן הטבחים
טרפה לעובד כוכבים הבא לקנות
ממנו לאכילה ולא כדי למכור במקולין
אין לאסור צנציל כך מקולין לעובדי
כוכבים דבמר רוב זכר אזליג' שקויים
מטבחים ישראל כדי למכור במקולין
שהיא שכינה: **מעמא דאיכוון**
לצעוריה הא לאו הכי אסור והתניא
ב"ו. פירוש דשרינן זכר הנמלא זיד
עובד כוכבים דאוליג' זכר רובא ולא
חיישינן שמא צנבלה נצלה דעובדי
במקולין הכא נמי ניזיל דבמר רובא ולא
ייחוש לשאר מקולין ומשני שאני התם
דאיתחזק איסורא פירוש הוחזק שיש
איסור במקולין: **אמר רב בשר**
שנתעלם מן העין אסור. ואפילו צעיר
שיש זה רוב טבחי ישראל חיישינן שמא
עורכינן אייתו צנבלה מרוצה דלעמא
וחלפוהו (ב) וחומרנא בעלמא הוא משום
עובדא דהוה דלקמנ:

ספקו אסור. דכל קצוב כמחלה
על מחלה דמי ואל דקיי"ל
מדאורייתא חד צבתי בטיל היינו היכא
שמעורב ואינו ניכר האיסור אבל הכא
ידוע האיסור דצנבלה ומתו המוכרות
זכר נבלה וצבתי משום אפי' מעורב
לא בטיל ולאמר כל קצוב כו' דלמרא
צ"פ התערובות (נחמס עג.) גדי תערובת
צעלי חיים דחשיבי ולא בטיל דפרין
וגמשוך ונקריבי חד מינייהו וימנא כל
דפריש מרוצה פריש ומשני נמשוך
דמשיה הוה ליה קצוב וכל קצוב כו'
ועיקר העיקר הענין אינו משום קצוב אלא
משום דצעלי חיים לא בטיל כמו דבר
שדרכו לימנות: **ובנמצא הלך**

אחר הרוב. ואו"ת דנמקו שמכריזין והכריזו משום טרפה אחת
אסקרין כל המקולין של עובדי כוכבים ולא אזליג' זכר דישאל דהוי
רובא וכשר וכן נמקו שאין מכריזין לא אזליג' זכר רוב כשרים ומיהו
איכא למימר דהתם משום דמקולין הוה ליה קצוב אבל קשה דזכר
הנמלא זיד עובד כוכבים שלא במקולין אסור ציוס שחכריו ולא
אמרינן הלך אחר הרוב אע"ג דשרינן הכא נמלא זיד עובד כוכבים
דמסתברא דהא דלמר רבי לעיל מקולין וטבחי ישראל זכר הנמלא
זיד עובד כוכבים מותר היינו נמקו שמכריזין ולא הכריזו אבל
הכריזו אסור אף על גב דקמני נמלא דמשמע שלא במקולין ועוד
דאסקרין נמקו שאין מכריזין לקנות מן העובד כוכבים במקולין
אע"פ שרוב טבחי ישראל דחיישינן דלמא אחרמי לעבדי ישראל
מחוור
טרפה ולא אזליג' זכר רוב בהמות דכשרות אע"ג דלקמנ שרי צבדי
ולא חיישינן דלמא של טרפות הן כדפירש בקוטרם התם לקמנ משום דרוב
חכמים נמקו שאין מכריזין שלא לקנות מן העובדי כוכבים לכתחלה אע"פ שרוב טבחי ישראל וכן נמקו שמכריזין והכריזו שלא לקנות
משום עובד כוכבים כי היכי דלמר (נה דף סא:) כגד שאזד צו כלאים לא ימכרו לעובד כוכבים דלמא אחי לזבוי לישאל אע"ג
דמן הדין לא הוה לן למיחש דאוליג' זכר רובא: **הכא נמי בשנמצא ביד עובד כוכבים.** ואו"ת דלמר צ"פ דקפסחים (דף טו: ו) וסג ד"ה היינו
תשעה לצורים של מזה ואחד של חמץ ואחא עכבר ושקל כו' היינו תשעה חנויות דספקו אסור פירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא
והשתא כי שקל נמי עכבר מן הצבורים ליסתי רבי הכא דשרינן נמלא זיד עובד כוכבים דמה לי נמלא צפי עכבר ומה לי נמלא
זיד עובד כוכבים דאוליג' זכר רובא ויש לומר דהתם איירי שרמינו שלקח מן הצבורים שגולד הספק נמקו הקצובים ומה' תערובת
(נחמס דף עג:) דפרין ונכשניהו (ב) וויניירו וימנא כל דפריש מרוצה פריש ומיאי קושיא והלא כיון דחזינן צענה שפירש דמתהילד ספקא
במקום קצובות הוי כמחלה על מחלה יש לומר דהתם פריך שנעשה צענין זה שלא נראה צענה שפירש ואו"ת דהתם משני גזירה
שמה יקח מן הקצוב אמאי לא אסקרין הכא נמי גדי נמלא זיד עובד כוכבים משום גזירה שמה יקח מן הקצוב וכו"ת דהתם נמי אם
פירשו מעמטם שרי אלא דלכתחלה הוא דאסור לעשות כן גזירה שמה יקח מן הקצוב דאי"כ למנא ירעו עד שיתחבצו כיון דפירשו מעמטם
מותרים ומו' הא דלמרין התם (ט) כוס של עובד כוכבים שנפל לזכר מלא כוסות כולן אסורים פירש ח' מהם לרצוא ומרצוא לרצוא מותרין למא
לי נמערב צרצוא כיון דפירש הוא מותר דמרוצו פריש אלא משמע דאסור גזירה שמה יקח מן הקצוב ואין סברא לחלק כן קדשים ועבודת כוכבים
לשאר איסורים ו"ל דהכא לא שייך כלל למיגור שמה יקח מן הקצוב כיון שהאיסור ידוע במקומו ואין חנות המוכרת צנבלה מותרת אלא ידועה
במקומה אבל כשהאיסור מותר אז שרי ליה כי פירש אחי יקח מן הקצוב ודוקא התם שהאיסור מותר צבית רובא וכו"ת היה מותר צנבלה
וזכר צעדר דרס שנים או שלשה טולאים כל חד וחד מנוטע כל דפריש מרוצה קפריש ואין נראה אלא דוקא שהאיסור ידוע כדפירשמי:

כרוב טבחי ישראל מותר: **צעמוד ורואהו.** משעה שנפל מיד האדם
לשם וצעודו זיד הצעלים לא נאסר ואפי' היה עובד כוכבים דהא
נמלא זיד עובד כוכבים מותר: **נמלא צנבלין.** משנה היא בנמסכת
שקלים זכר הנמלא צעורה אצרים עלוות שכן דרך לנתחם לנתחים
נמלא צנבלין אצרים נבלות שכן דרך לחתכה לאצרים ולהשליטה
לאשפה: **חסיבות מותרות.** וזכר טבחי ישראל קאמר וכיון דנחמכות
לחתיכות ודאי לאכילה קיימי: **מוסרות משום נבלה.** דלא מטמאי ואי
אכיל לה לא לקי דספק הוא ומיהו צנבלה אסורה ואילו אצרים מיהו
מחוקקין להו צדאי צנבלה ולקי: **והא דרב.** דנתעלם מן העין: **אמברא**
דאישתמיט. על מקום מעבר של אותו נהר:

מחוור

טרפה ולא אזליג' זכר רוב בהמות דכשרות אע"ג דלקמנ שרי צבדי
ולא חיישינן דלמא של טרפות הן כדפירש בקוטרם התם לקמנ משום דרוב
חכמים נמקו שאין מכריזין שלא לקנות מן העובדי כוכבים לכתחלה אע"פ שרוב טבחי ישראל וכן נמקו שמכריזין והכריזו שלא לקנות
משום עובד כוכבים כי היכי דלמר (נה דף סא:) כגד שאזד צו כלאים לא ימכרו לעובד כוכבים דלמא אחי לזבוי לישאל אע"ג
דמן הדין לא הוה לן למיחש דאוליג' זכר רובא: **הכא נמי בשנמצא ביד עובד כוכבים.** ואו"ת דלמר צ"פ דקפסחים (דף טו: ו) וסג ד"ה היינו
תשעה לצורים של מזה ואחד של חמץ ואחא עכבר ושקל כו' היינו תשעה חנויות דספקו אסור פירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא
והשתא כי שקל נמי עכבר מן הצבורים ליסתי רבי הכא דשרינן נמלא זיד עובד כוכבים דמה לי נמלא צפי עכבר ומה לי נמלא
זיד עובד כוכבים דאוליג' זכר רובא ויש לומר דהתם איירי שרמינו שלקח מן הצבורים שגולד הספק נמקו הקצובים ומה' תערובת
(נחמס דף עג:) דפרין ונכשניהו (ב) וויניירו וימנא כל דפריש מרוצה פריש ומיאי קושיא והלא כיון דחזינן צענה שפירש דמתהילד ספקא
במקום קצובות הוי כמחלה על מחלה יש לומר דהתם פריך שנעשה צענין זה שלא נראה צענה שפירש ואו"ת דהתם משני גזירה
שמה יקח מן הקצוב אמאי לא אסקרין הכא נמי גדי נמלא זיד עובד כוכבים משום גזירה שמה יקח מן הקצוב וכו"ת דהתם נמי אם
פירשו מעמטם שרי אלא דלכתחלה הוא דאסור לעשות כן גזירה שמה יקח מן הקצוב דאי"כ למנא ירעו עד שיתחבצו כיון דפירשו מעמטם
מותרים ומו' הא דלמרין התם (ט) כוס של עובד כוכבים שנפל לזכר מלא כוסות כולן אסורים פירש ח' מהם לרצוא ומרצוא לרצוא מותרין למא
לי נמערב צרצוא כיון דפירש הוא מותר דמרוצו פריש אלא משמע דאסור גזירה שמה יקח מן הקצוב ואין סברא לחלק כן קדשים ועבודת כוכבים
לשאר איסורים ו"ל דהכא לא שייך כלל למיגור שמה יקח מן הקצוב כיון שהאיסור ידוע במקומו ואין חנות המוכרת צנבלה מותרת אלא ידועה
במקומה אבל כשהאיסור מותר אז שרי ליה כי פירש אחי יקח מן הקצוב ודוקא התם שהאיסור מותר צבית רובא וכו"ת היה מותר צנבלה
וזכר צעדר דרס שנים או שלשה טולאים כל חד וחד מנוטע כל דפריש מרוצה קפריש ואין נראה אלא דוקא שהאיסור ידוע כדפירשמי: